

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Septem Illustrium Virorum Poemata

Amstelodami, 1672

Ad Franciscum Van Der Vecken, E Societate Jesu, SS. Theologiae
Doctorem, & Professorem Coloniae Ubiorum, Anno M. DC. LIV. De Musis
suis, & admirandis Urbis operibus, ac laudibus Fabii Chisii S. R. E. ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-11215

An, FERNANDE, tuum jam nunc Victoria nomen
 Læta parat saxi scribere Pyramidum?
 Gloria Pellæis certè vocat æmula palmis
 Europæ resides ad pia bella manus.

A D

FRANCISCUM VAN DER VECKEN,
 E Societate JESU, SS. Theologiæ Doctorem,
 & Professorem Coloniae Ubiorum,
 Anno M. DC. LIV.

*De Musis suis, & admirandis Urbis operibus, ac lau-
 dibus Fabii Chisii S. R. E. Cardinalis.*

DUm, Franciscæ, tuo Rhenus sermone tenetur,
 In mediisque tibi plaudere gestit aquis;
 Teque canit, curasque tuas, & numine plenum
 Pectus, & ingenii pulcra reperta tui;
 Dulcis amicitiae cultu fructuque carentem
 Me procul à Rheno flumine Tybris habet.
 Me tenet Iliacis felicius orta favillis
 Roma, Phrygum profugis hospita terra Deis.
 O quam te memorem terrarum maxima Princeps!
 Non majestatem vox capit ulla tuam.
 Regibus est certo finitum limite regnum:
 Sub regno latus est solis utrumque tuo.
 Et terris dare jura parum est: nunc claudere caelum
 Fas tibi, nunc demptâ fas aperire serâ.
 Se tibi delegit propriam Sapientia sedem:
 Quod Stoa, quod Memphis non docuere, doces.

Quæ

Quæ quondam gemino residebant vertice Musæ,
 Tu septemgeminis das habitare jugis.
 O terræ decus, ô nostris domus hospita Musis!
 Utiliter dextro sis mihi tacta pede.
 Quàm mihi dulce tuâ meditatam carmen in umbrâ
 Dicere, & hîc Phœbo mens mihi mota calet?
 Hîc, qui me vatem faciat, lenissimus afflat
 Spiritus: hæc valles, hæc juga numen habent.
 Forfitan hîc segetes, cantataque bella Maroni,
 Triverat hîc calamos Tityrus ante suos.
 Forfitan his lusit Naso leve carmen in hortis:
 Materies illic Cynthia vatis erat.
 Hîc sevit vites, hîc legit poma Tibullus,
 Et lucente foco, quod satis esset, erat.
 Hîc multo Flaccus sale defricuisse Quirites
 Creditur, aut Lyricis detinuisse modis.
 Hîc foccos, illic grandes induta cothurnos
 Prodiit, & plausum culta Thalia tulit.
 Illustres salvete animæ, salvete parentes
 Eloqui, Suadæ Pieridumque decus.
 Vos ego, vos, famâ noti super æthera vates,
 Siquid id est, merito semper honore colam.
 Vos sequor, &, quoniam spes unica laudis in illo est,
 Vestrorum relego conscia signa pedum.
 Vos celebres mecum cœtus venerantur, amantque,
 Ductus ab Aoniis quos rigat *Humor* aquis.
 Hos inter (neque enim his primùm novus advena jungor
 Cœtibus) ut libuit, voce lyræve cano.
 Inde ubi Calliope lasso dedit otia plectro,
 Et facer æstivo languet ab igne calor;
 Me juvat antiquas Urbis spectare ruinas,
 Quâ septemgeminis eminet alta jugis.

Hîc

Hic ego versarum stupefactus imagine rerum,
Reliquias Magnæ Matris & ossa lego.
Hei mihi! quæ fuerat populis æterna Latinis
Credita, nunc molis pondere victa jacet.
Qui sumptus operum, quanti periêre labores?
Pestis in exitium non satis una fuit.
Longa dies, & Mars gentis pater, insuper ipse
Mulciber has olim fregit & ussit opes.
Defensam vigili prospectans ansere rupem:
Majestas, dixi, pristina rupis ubi es?
Pulsabat cælum moles: Hyperionis ignem
Æquabant radiis aurea tecta suis.
Juppiter hîc stabat multo spectabilis auro,
Et trifida ex auro lamina fulmen erat.
Quæ nunc hostiles paverunt omnia flammæ:
Vix reliqua est magni parva favilla rogi.
Me quoque Cæsarei tangit fortuna theatri,
Digna que non ullo forma perire die.
Heu confusa loci facies! lacera omnia: nusquam
Forma prior: culmen cespes & herba tegit.
At cum stabat opus, quid erat speciosius illo?
Scena voluptatis, nec minus artis erat.
Millia quot nunquam campis eduxit apertis,
His pariter vidit Roma sedere locis.
Quid, quod odoratis redolebant pulpita nimbis,
Et soles contra lutea byssus erat?
Nec semper similem referebat arena paratum:
Nunc silvæ species, nunc erat illa maris.
Nec semper lex & ratio certaminis una:
Diversum pro re munus arena dabat.
Spectabat populus (populum Mars ille juvabat)
Sæpe homines pugnâ, sæpe coire feras.

Fama loci superest, & qualiacunque videmus
 Disiectæ molis fragmina nomen habent.
 Et querimur, si nos morti debemur & umbris,
 Cum rapiant ipsos hæc quoque fata Deos?
 At labor Agrippæ, templum commune Deorum,
 Splendoris retinet signa vetusta sui.
 Corpus adhuc, quamvis spoliatum cultibus, exstat:
 Nuda satis per se forma decôris habet.
 Materiam superat quidquid manus addidit illi:
 Credibile est omnes hîc habitasse Deos.
 Instar habet cæli: cælum quoque Maxima Mater
 Nunc facit: hîc aris præfidet ipsa suis.
 Cetera quid memorem veterum monumenta laborum,
 Quis ætas pretium fecit, & artis amor?
 Seu Trajane tuam, five Antonine columnam,
 Parta solo vobis præmia, parta mari:
 Aut quas Pyramidas misit trans æquora Memphis,
 Aut ævo tritas, Appia saxa, vias:
 Aut quos Roma suis posuit victoribus arcus,
 Sive Tito, meritis five Severe tuis.
 Flaviades medio conspexerat aëre signum:
 Signum, quod bello vinceret, omen erat.
 Vicit, & undantem vidit pons Milvius amnem
 Stragibus obstructo tardiùs ire vado.
 Arcu etiam posito celebravit Roma triumphum,
 Sed quid non vitiat, comminuitve dies?
 Qui fulsit spoliis, spoliium quoque temporis idem est,
 Et leve quid, de quo fama loquatur, habet.
 Hæc audita tibi pridem, Francisce: sed aures,
 Ut puto, nunc subeunt gratiùs illa tuas.
 Olim oculos subitura tuos, quando Arbiter orbis
 Præsentem rebus te volet esse suis.

Tunc

Tunc ego te viso, flammâ propiore calefcens,
 Invadam vultum sæpe, premamque tuum.
 Apprensumque manu stringam, totamque per urbem
 Lætabor notâ ducere posse viâ.
 Me juvat interea, dum nos sperata morantur
 Gaudia : carminibus visa referre meis.
 Scilicet invitant ævi monumenta recentis,
 Aspectuque rapit me nova Roma suo.
 Quæ, Divi ! médias ingressa palatia nubes
 Stant Vaticano suspicienda jugo !
 Quæ, Jovis Elei nil concedentia fano
 Templâ ! tholus cælum, quâ decet arte, refert.
 Quæ sola ! qui fornix ! quæ firmant tecta columnæ !
 Quàm variæ ! nil par, quâ patet orbis, habet.
 Dein ubi me molli sensim juga Cælia clivo
 Accipiunt, Tuscis trita, Vibene, tuis :
 Ut me Pontificum sedes augusta priorum,
 Ut Laterana tenet, Flaviadæque domus !
 Divinus templo decor est : laquearia fulgent
 Aurea : marmoribus strata superbit humus.
 Reliquias Solymûm monstrant ex ære columnæ,
 Cùm fuit urbs vitio digna perire suo.
 Hic, ubi Cæsarei superant monumenta lavacri,
 Quo spirant violæ, spirat odore lapis !
 Hic, ubi quinta sacrum designat Olympias annum,
 Sancta ter impulso cardine porta patet.
 Porta patet cæli pariter : jus namque per orbem
 Servat idem Divûm Romulidûmque domus.
 Frontem alibi ferro Cæsar redimitus & ære
 Prodeat : hîc auro fulva corona datur.
 Si lubet Esquilios spatando visere colles,
 Hîc memor æstivæ me tenet ara nivis.

Felix, quæ posito descripta est area templo!
 Conveniens Divæ moribus illa fuit.
 Nil nive candidius: nec, cui pulcherrima surgunt
 Limina, non purâ purior ipsa nive est.
 Hic me suppliciter pacem veniamque precantem
 Audiat: hæc votis æqua fit ara meis.
 Hic¹ (ita sim felix!) videat me Roma ferentem
 Prima sacerdotem dona, Deumque Deo.
 Indè Quirinalem cum me via duxit ad arcem,
 Ante aditum quos hic Roma locavit equos!
 Armenii donum regis, dignumque Nerone,
 Phidiacâ sculptum Praxitelisque manu.
 Ignescunt, quamvis rigido de marmore, nares:
 Hinnitum clarè tollere pænè putes.
 Et, nisi sentirent Macetæ domitoris habenas,
 Pænè putes cursu vincere velle Notos.
 Admorfis spumam credas albere lupatis,
 Plausaque diffusas spargere colla jubas.
 Tales, quos olim medios ruiturus in hostes
 Ad bijuges currus Mars sibi junxit, erant.
 Tales, quos² Zephyro genitos Harpyia Podargè
 Non leve Pelidæ munus habere dedit.
 Hic mihi scribendi veniat si carminis ardor,
 Nil morer alipedem Bellerophontis equum.
 Monte Caballino faciet me Roma Poëtam,
 Quosque bibam fontes ungula pulsa dabit.
 Non hic Phæacum silvas umbrasque requiro,
 Non nemora, aut hortos, Theffalis ora, tuos.

N

Hic

¹ Hanc postmodum ædem delegimus, in quâ Deo primùm litaremus, Anno 1659, nocte Christi nascentis.

² Homerus de Xantho & Balio equis Achillis Iliad. π.
 Τὸς ἑταῖς Ζεφύρου ἀνέμα Ἄρπυια Ποδοίρην.

Homerum sequitur Virgilius, neque, si Aristoteli, Varroni, Plinio credimus, fabulosè.

Hic Tempe mihi sunt: & quos fert India flores,
 Quosque sibi segetes Medus Arabsque legunt.
 Cum soles ardent, terræque ardore dehiscunt,
 Hic mihi dat frigus silva, nemusque facit.
 Si formam geniumque loci, si dicere pergam
 Singula, dicendi quæ mihi finis erit?
 Tollitur ætherias frondens obeliscus in auras:
 Ramorum simulat tonsilis umbra feras.
 Armiger ipse Jovis terras depressus in imas
 Emicat, & viridi fulmine terret aves.
 Æsoniden mediis Argo (quis credat?) in hortis
 Auratoque gravem vellere veſtat ovem.
 Prora viret, puppisque: virent pendentia malo
 Vela: virent remi: transtra forique virent.
 Qui fuit Hesperidum vigil ad pomaria custos,
 Has etiam custos excubat ante fores.
 At nullum, quidquid linguâ vibrante minetur,
 Sauciat: innocuo corpore verrit humum.
 Terga notant maculæ: sed enim maculosus adumbrat
 Terga frutex: cristam muscus & herba facit.
 Quid tibi nunc amnes referam, fontesque, lacusque,
 Naiadum gelidas, humida regna, domos?
 Ingenium sacris irritent vina Poëtis:
 Ingenium nobis hinc quoque lympha facit.
 Ut puro calices hilarent convivia Baccho,
 Optima res puræ vena perennis aquæ.
 Quid tibi sit Tepulâ, quid Agrippæ gratius undâ,
 Aut quæ Pelignos Martia findit agros?
 At neque jam Tepulâ, nec Agrippæ ducimur undâ,
 Nec quæ Pelignos Martia findit agros.
 Nunc alias iniere vias, populoque Quiritum
 Pontificum solæ pænè bibuntur aquæ.

Tu me (tanta tuæ laus est virtusque scatebræ)
 Vel visu recreas, candida Virgo, tuo.
 Tu dulcis frigenſque ſitim ſolaris & æſtum,
 Et melius medicis hauſtibus ora levas.
 Tantum, Virgo, tuæ (namque id candore mereris)
 Virginibus pateant, & ſitiantur aquæ.
 Et me felicem (neque enim tibi nomen inane eſt)
 Quæ meritò Felix diceris unda, facis.
 Ubertas tecum ſecundaque divite cornu
 Copia, quâ placido voveris amne, venit.
 Quin etiam talos à vertice ſanus ad imos,
 Qui tua delibat munera, sæpe redit.
 Tu quoque Romuleam Burgheſia lympha per urbem
 Labere, quâ ducto fornice facta via eſt.
 Labere, quâ præſtans variâ teſtudine & arcu,
 Excipiet latices porticus alta tuos.
 Ecce ſuâ tibi ſe ſubmittit Ianus ab arce,
 Et Numa te tumulum gaudet obire ſuum.
 Ut Vaticanas intraveris advena ſedes,
 Hic domus hoſpitiis apta futura tuis.
 Candidus, & Pario ſtructus de marmore crater
 Te manet, unde tuas ejaculeris aquas.
 Jam ſi Pamphiliæ memorem molimina gentis,
 Quas huc, quas miſit Nilus & Iſis opes!
 Ardua ſtat moles, & ſaxo fulva cavato
 Pyramis audaci ſurgit in aſtra viâ,
 Arcanis inſcripta notis, quas diſcere præſens
 Gavifa eſt ætas, diſcere ſera volet.
 Hic, Bernine, tui cæli labor inclytus, imâ
 Parte ſedent, tantum ſuſpiciuntque decus:
 Et Tiberi Ganges, nec non Argenteus amnis,
 Et ſamulas ſubdunt Nilus & Iſter aquas.

Candida rorantem commendant marmora vultum :
 Candida submissum sustinet urna latus.
 Ælia Romanæ quid propugnacula pacis
 Exequar , & gyro mœnia tuta suo ?
 Vallorumque minas , tormentaque fusa metallo ,
 Impulsu nil non frangere nata suo ?
 Hic fragor audiri , qualis cum Juppiter atras
 Increpitat nubes , & sua tela jactit.
 Hic Mavors , quamvis non omni tempore cuiquam
 Lethifer , excusso plurimus igne furit.
 Præcipue cum lux illi sacrata recurrit ,
 Cui debet folium maxima Roma suum :
 Cui pater omnipotens uni dedit atria Divum
 Pandere , & appositâ claudere posse ferâ.
 Venerat illa dies , & jam venientibus umbris
 Cesserat , ac dubiæ tempora lucis erant.
 Tum verò cælum jactis ignescere telis ,
 Et scintillantes vidimus ire globos ;
 Et pluvio latè conspergi tecta Quiritum
 Sulfure , & horribicos æra ciere sonos.
 Mox tenebras nigro propiores crescere fumo ,
 Et fumum volucres dissecuisse faces.
 Quin etiam innocuo percussum fulmine Tybrim
 Audiimus mediis exsiliisse vadis.
 Ille diu strepitu flammisque exterritus hæsit ,
 Expertæ memorans tempora sævitæ :
 Ut Nero flammata Vulcanum sparferit Urbe ,
 Et nova Troja novo luxerit usta rogo :
 Ut conjuratos fociis amentibus ignes
 Prætulerit patriæ fax Catilina suæ :
 Ut fuerit Geticis Urbs , quanta est , mersa favillis ,
 Hauserit & Latias Vandalus acer opes.

Hanc

Hanc tibi lætitiæ scenam, Romane, quotannis
 Exhibet illa tuo lux operata Patri.
 Talia lufrantem plus me tamen afficit ingens
 CHISIUS, Hetruscæ gentis & orbis amor.
 Cui Vaticani delata est purpura regni,
 Utque reor, trinus tempora cinget apex:
 Ut novus Alcides fesso succedat Atlanti,
 Et molem immensi fulciat imperii.
 Ille mihi facilem cantanti commodat aurem,
 Plenaque felici fert mea vela Noto.
 Et facit ingenium nobis, & jungit amicos,
 Et tribuit gratam sæpe benignus opem.
 Hic, Albi, Messala tibi, si prisca tulissent
 Sæcula, Mæcenas hic tibi, Flacce, foret.
 Neutro laude minor, nostro nisi carmine, laudes
 Qui canimus parvis & benefacta modis.
 Non tamen exiles ideò vetat ille Camœnas
 Præsidio tutas delituisse suo;
 Quin amat, & vultu non dedignatur amico,
 Has aliquid nugas dum putat esse meas.
 Et molles aditus toties concedit & horas;
 Rara illi quamvis otia Roma facit.
 Quid loquor? ipse suas, JUVENILIA carmina, Musas
 A me non blando sustinet ore legi.
 Triste supercilium, frontemque, animumque severum
 Exigit, usque adeò non placet ipse sibi.
 Quod Phœbus, quod Roma probat, quod fera probabunt
 Sæcula, quis credat? non probat auctor opus.
 O bene, quod tandem cæcis erepta latebris
 Crediderit curæ pignora cara meæ.
 Cùmque sui pridem fetûs abolêrit amorem,
 Me sinat huic vitam, quam fugit ipse, dare.

Per me discetur, per me liber ibit in ora,
 Per me deliciae posteritatis erit.
 Quid memores fastos, lentæque volumina Pacis,
 Et de Parrhasiâ persequar arte librum?
 Nec non Cæsareis certantia vultibus æra,
 Et procerum vivis æmula signa notis?
 Quid titulos, & opes, & prisca nomina gentis,
 Et decora, & magnæ splendida facta Domûs?
 Quæ facilis nostris obtutibus ille recludit
 Omnia, vix aliis pervia luminibus.
 Dî mihi, Dî tantum servent Heroa clienti,
 Dulce decus Musæ præsidiumque meæ.
 CHISIA sic faveant mihi SIDERA, CHISIA QUERCUS
 Me tegat, & SENIS stet mea Cyrtha JUGIS.

A D

P H I L O M A T H E N.

*Nequicquam Musarum Juveniliûm
 auctorem legi.*

Q Ualis, ubi Pharios exurit Sirius agros,
 Frugibus optatâ Nilus inundat aquâ,
 Et super arentes fuso natat æquore glebas,
 Et rigam lætis messibus ornat humum;
 At longè positis idem cunabula terris,
 Et caput ignotis celat originibus:
 Talis Mœonio quæ certent carmina Vati
 Fundis, & , ut magno Pindarus ore, ruis:
 Et Latium sermone beas, & devite venâ
 Fecundas, Vatum Maxime, Castaliam.